

9. Кіш Є. Регіональна політика Європейського Союзу : стратегічні імперативи для України / Є. Кіш // Незалежний культурологічний часопис «І». – 2002. – № 23. – С. 133–157.
10. Грудницкая С.Н. Значение публичных субъектов хозяйствования для формирования правового государства / С.Н. Грудницкая // Развитие юридической науки на современном этапе : материалы Междунар. науч.-практ. интернет-конф. (Тернополь, 7 грудня 2007 р.). – Тернопіль, 2007. – С. 41–42. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.lex-line.com.ua.
11. Грудницкая С.Н. Хозяйственная правосубъектность государственных предприятий: проблемы теории и практики : [моногр.] / С.Н. Грудницкая ; НАН Украины, Ин-т экономико-правовых исследований. – Донецк : Юго-Восток, Лтд, 2011. – 428 с.
12. Про управління об'єктами державної власності : Закон України від 21 вересня 2006 р. № 185-V // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 46. – Ст. 456.
13. Грудницкая С.Н. Системоорганизующая функция хозяйственного права в современном мире / С.Н. Грудницкая, Н.В. Никитченко // Часопис Київського університету права. – 2014. – № 3. – С. 128–133.
14. Пугачев В.П. Введение в политологию : [учеб. для студентов высш. учеб. завед.] / В.П. Пугачев, А.И. Соловьев. – 3-е изд., перераб и доп. – М. : Аспект Пресс, 2001. – 447 с.

УДК 342.722

КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРИНЦИП НЕДИСКРИМІНАЦІЇ ТА ПРАВОВЕ ПОЛОЖЕННЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

THE CONSTITUTIONAL PRINCIPLES NON-DISCRIMINATION AND LEGAL POSITION OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS IN UKRAINE

Журавльова Г.С.,
*кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри конституційного права
Запорізького національного університету*

На основі порівняльного аналізу особливостей визначення правового положення внутрішньо переміщених осіб згідно із чинним законодавством України та міжнародно-правовими актами, а також юриспруденцією Європейського суду з прав людини у статті розкрито окремі конституційні аспекти їх правового положення внутрішньо переміщених осіб із позиції заборони дискримінації в Україні.

Ключові слова: внутрішньо переміщені особи, дискримінація, заборона дискримінації, права людини, принцип рівності.

На основе сравнительного анализа особенностей определения правового положения внутренне перемещенных лиц в соответствии с действующим законодательством Украины и международно-правовыми актами, а также юриспруденцией Европейского суда по правам человека в статье раскрыты отдельные конституционные аспекты их правового положения с точки зрения запрета дискриминации в Украине.

Ключевые слова: внутренне перемещенные лица, дискриминация, запрет дискриминации, права человека, принцип равенства.

In this article is devoted the constitutional aspects of legal position of internally displaced persons in terms of non-discrimination in Ukraine Based on comparative analysis of the characteristics of the definition of the legal position this persons in accordance with the current legislation of Ukraine and international legal acts and jurisprudence of the European Court of Human Rights.

Key words: discrimination, human rights, internally displaced persons, non-discrimination, principle of equality.

Вступ. Сьогодні відбулися доволі істотні зміни в політичній, територіальній, економічній, правовій та соціальних сферах, які пов'язані із міждержавним конфліктом, який триває між Україною та Російською Федерацією. Зокрема, актуальним стало питання щодо вимушено переселених осіб, а особливо виникнення дискримінації до цієї категорії осіб. Ця ситуація серйозно вплинула на динаміку забезпечення прав людини і основоположних свобод в Україні.

Україна активно сприяє швидкому та ефективному вирішенню цієї проблеми, пов'язаної з дискримінацією, адже це суперечить як вітчизняному законодавству, так і міжнародним стандартам у галузі

прав людини. У зв'язку з відсутністю досвіду у вирішенні цього питання треба звернутися до досвіду інших країн, які у свій час стикнулися із проблемою вимушено переселених осіб (Хорватія, Боснія, Молдова, Грузія тощо), а також відповідного міжнародного досвіду.

У цій статті будуть розкриті окремі конституційні аспекти правового положення внутрішньо переміщених осіб із позиції заборони дискримінації в Україні. Із цією метою буде порівняно особливості визначення правового положення внутрішньо переміщених осіб згідно із чинним законодавством України та міжнародно-правовими актами, а також юриспруденцією Європейського суду з прав людини.

Виклад основного матеріалу. У зв'язку з актом зовнішньої агресії Російської Федерації, анексією Криму та міждержавним конфліктом на сході України відбулося найбільш чисельне внутрішнє переселення в Європі з часів Другої Світової війни. Сьогодні відомості про реєстрацію в різних органах різняться. Наприклад, органами соціального захисту населення реєстровано понад 1,6 млн міжвідомчим координаційним штабом з питань соціального забезпечення громадян України, які переміщуються з районів проведення АТО та тимчасово окупованої території – 1 млн 10 тис. 297 осіб, у тому числі з Донецької і Луганської областей 988 тис. 655 осіб, з АР Крим 21 тис. 642 особи, з яких 166 тис. 036 дітей та 496 тис. 813 – інваліди і особи похилого віку, а до Державної міграційної служби – 1 млн 800 тис. осіб. Ці розбіжності може вирішити Єдиний реєстр внутрішніх переміщень осіб, який запрацював з 1 серпня 2016 р. у тестовому режимі [1].

Щодо законотворчості відбулися певні зміни та прийняті нормативно-правові акти, які допомагають регулювати правові відносини щодо прав внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) та використані міжнародні правові акти, ратифіковані Верховною Радою України.

Сьогодні нормативну базу правового регулювання прав ВПО складають: Конституція України; Міжнародний пакт про громадські, політичні права; Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права; Закон України «Про забезпечення прав та свобод внутрішньо переміщених осіб»; Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» № 1706-VII від 20 жовтня 2014 р.; Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»; Закон України «Про створення вільної економічної зони “Крим” та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» № 1636-VII від 12 серпня 2014 р.; Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України» 211-VIII від 2 березня 2015 р.; Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо деяких питань оподаткування благодійної допомоги» 1668-VII від 2 вересня 2014 р.; Закон України № 245-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб» від 5 березня 2015 р.; Постанова КМУ № 376 «Деякі питання Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб» від 8 червня 2016 р.; Постанова КМУ «Про затвердження Комплексної державної програми щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України, на період до 2017 року» № 1094 від 16 грудня 2015 р.; Постанова ВРУ «Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями» № 254-VIII від 17 березня 2015 р.; Постанова КМУ № 509 від

1 жовтня 2014 «Про облік осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції»; Постанова КМУ «Про надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» № 505 від 1 жовтня 2014 р.; Постанова КМУ «Про здійснення соціальних виплат особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції» № 637 від 5 листопада 2014 р.; Постанова КМУ «Про затвердження Порядку використання коштів, що надійшли від фізичних та юридичних осіб для надання одноразової грошової допомоги постраждалим особам та особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції» № 535 від 1 жовтня 2014 р.; Розпорядження КМУ «Про затвердження переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження» № 1085-р від 7 листопада 2014 р.

Відповідно до ст. 1 Закону про ВПО внутрішньо переміщеною особою вважається громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання в результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру [2]. Таке правове визначення статусу ВПО не цілком відповідає Керівним принципам ООН з питання переміщення осіб всередині країни, у яких наголошується на визначенні обставин перебування певних категорій осіб у стані вимушеного переселення, а не лише на визначенні їхнього правового статусу. Адже йде мова про статусну належність особи (громадянство, апатриди тощо) та невизначеність щодо міжнародно визаних кордонів та давно назрілої проблеми щодо визнання окремих районів Донецької і Луганської областей окупованими. Варто зазначити, що у початковій редакції Закон поширював свою чинність лише на громадян України, вже цим будучи дискримінаційним по суті. Дискримінаційними по суті залишаються також положення цього Закону щодо іноземців або осіб без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах та мають право на постійне проживання в Україні, оскільки у разі відсутності таких підстав на інших апатридів чи іноземців правові гарантії Закону про ВПО не поширюються. Також можна наголосити на тому, що при цьому визначені у цьому Законі фактичні обставини в адміністративній практиці мають якомога ширше охоплювати випадки щодо визначення підстав як основи визнання певного індивіда як ВПО.

Тому сьогодні на практиці можна побачити такі проблеми у забезпеченні прав ВПО: 1) недосконала процедура взяття внутрішньо переміщених осіб на облік; 2) ненадання житлового приміщення; 3) відмова у працевлаштуванні; 4) відмова в банківських установах в наданні банківських послуг; 5) виникнення проблем і перешкод в отриманні пенсій та соціальних виплат; 6) перешкоди в комерційній та господарській діяльності.

Відповідно до Постанови КМУ № 509 процедура взяття на облік ВПО є недосконалою та потребує доопрацювання. Під час практики виникла низка проблем у відповідних органів, які надають таку допомогу:

- велика кількість відмов ВПО у зв'язку з невизначеністю або неправильним визначенням території, на якій відбувається внутрішнє переміщення, відбувалась відмова у реєстрації, незважаючи на наявність зруйнованого житла через артилерійський обстріл;

- відмова через відсутність у паспорті громадянина України позначки про те, що цей населений пункт, у якому ВПО зареєстрована, є районом проведеного АТО;

- вимога надання документів, які не передбачені в постановах КМУ № 505 та № 509, наприклад, договір оренди житла, довідки, що підтверджують акт проживання;

- непередбачувані обставини, виникнення довгих черг на попередній запис за талонами, у яких вказується дата реєстрації;

- відмова ВПО, яка перебуває у шлюбі, у разі переселення одного із подружжя, мотивуючи тим, що допомога надається тільки на сім'ю;

- невстановлений графік роботи управління соціального захисту населення, що ускладнювало здатність заздалегідь дізнатися, як працюють ці установи, що викликає масу незручностей для переселенців, особливо в сільській місцевості, коли задля інформації про порядок отримання адресної допомоги доводиться їхати десятки кілометрів до райцентру [3].

Згідно із міжнародними стандартами визнання особи як ВПО не має супроводжуватися визнанням за нею окремого спеціального захисту [4, с. 24]. Тому практика надання довідок особам як ВПО не відповідає конституційним гарантіям свободи пересування та вільного вибору місця проживання і є дискримінаційною по суті, яка обмежує можливість реалізації низки основоположних прав (право на повагу гідності, вільний вибір професії чи роду заняття).

Наприклад, у справі Татішвілі проти Росії (Tatishvili v. Russia) Європейський суд з прав людини відхилив аргументи Уряду щодо того, що заявниця «перебувала незаконно» в Росії. Заявниця народилася в Грузії і була громадянкою СРСР до 31 грудня 2000 року, коли вона стала особою без громадянства. Суд визнав, що відповідно до національного законодавства заявниця як «громадянка колишнього СРСР» «законно перебувала в Росії». Вона оскаржувала систему реєстрації за місцем проживання, а саме те, що

її заява на реєстрацію її квартири у Москві не була прийнята. Суд визнав порушення ст. 2 Протоколу № 4 до Конвенції, оскільки жодної причини відмовити у заяві не було.

Одна з найбільших проблем – це відсутність реєстрації проживання на визнаній окупованій території. Наприклад, до центру права РОГО «Комітет виборців України» у м. Рівне за безоплатною правовою допомогою звернулося подружжя. Люди поскаржилися, що через проживання на Донеччині без реєстрації свого місця проживання (офіційно вони ніде не були зареєстровані) їх органи соціального захисту не взяли на облік як переселенців, через що їм не виплатили адресної допомоги. І це в ситуації, коли вони роками були зареєстровані підприємцями у Донецьку. Крім того, чоловік – засновник фонду, котрий займався наданням на Донеччині допомоги одному з протитуберкульозних медичних закладів. На прохання переселенців юристи КВУ підготували їм позови до суду й взяли їх справи під безоплатний супровід.

Відповідно до ч. 2 ст. 2 Закону «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання» реєстрація місця проживання чи місця перебування особи або її відсутність не можуть бути умовою реалізації прав і свобод, передбачених Конституцією, або частиною чи міжнародними договорами України, або підставою для їх обмеження [5]. Натомість ст. 14 Конвенції і ст. 1 Протоколу № 12 до Конвенції передбачають заборону дискримінації.

У справі Тлімменос проти Греції (Thlimmenos v. Greece) Європейський суд з прав людини дійшов такого висновку: «Право не піддаватися дискримінації <...> також порушується, коли держави без об'єктивного і розумного обґрунтування продовжують однаково ставитися до осіб, обставини яких істотно відрізняються». У зазначеній вище ситуації як раз має місце рівне ставлення до осіб, які мають різне правове положення, оскільки ВПО не мають якогось відмінного статусу порівняно з іншими категоріями осіб.

При цьому в п. 56 рішення у справі Kjeldsen v. Denmark ЄСПЛ відзначив: «Стаття 14 Конвенції забороняє дискримінаційне відношення, в основі якого лежить чи причиною якого є будь-яка особистісна характеристика («ознака»), через яку окремі особи чи групи осіб відрізняються між собою». В описаному ж вище випадку з переселенцями йдеться про «іншу ознаку», вказану в ст. 14 Конвенції, яку можна йменувати як «наявність в особи реєстрації місця проживання на території, яку вона вимушено покинула».

Тож фактично є дві групи осіб, котрі перебувають у схожій ситуації. Всі вони залишили своє житло, роботу, налагоджений побут і нажите майно та вимушено переїхали жити на іншу територію. І як сім'ї тих, що були зареєстровані, так і тих, хто не був зареєстрований на покинутій території, всі потребують підтримки для влаштування на новому місці [6].

Також ще однією проблемою є наявність штампа територіального підрозділу Державної міграційної

служби України. 4 березня 2014 року Кабінет Міністрів видав дискримінаційну Постанову № 79 «Деякі питання оформлення і видачі довідки про взяття на облік особи, яка переміщується з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції». Вона передбачає, що без штампа ДМСУ про місце проживання довідка ВПО є недійсною, а також встановлює перевірки протягом 2 місяців працівниками ДМСУ, міліції, органів соціального захисту, місцевого самоврядування на присутність переселенців на зареєстрованому місці проживання. При цьому у разі відсутності ВПО надається лише 10 діб для повідомлення ДМСУ. Ця Постанова встановлює додатковий контроль ДМСУ за переселенцями і значно обмежує їх свободу [3]. Такий порядок є дискримінаційним по суті, який встановлює всупереч вимог Конституції України та міжнародно-правових актів визнання за ВПО окремого спеціального правового статусу і ставить їх у більш вразливе положення порівняно з іншими категоріями фізичних осіб.

У свою чергу, Керівництво для законодавців і високопосадовців у відмінний спосіб регламентує це питання, зокрема у тому, що «увага до захисту вразливих за суттю груп має бути абсолютним пріоритетом під час будь-якого внутрішнього переміщення», і підкреслює, що до груп, які зазвичай вимагають найбільшої уваги, належать: батьки-одиначки, зокрема у випадку домогосподарств, очолюваних жінками; неповнолітні, особливо без супроводу дорослих; літні люди, особливо без супроводу або без підтримки сім'ї; особи з обмеженими можливостями, хронічними захворюваннями або ВІЛ/СНІД; травмовані особи; вагітні жінки або жінки, що годують дитину; представники етнічних і релігійних меншин, і корінних народів [7, с. 17–18].

Доречно зазначити, що при цьому Кабінет Міністрів не регламентує, як саме і в який час будуть перевірятися адреси переселенців. Співробітники держорганів можуть прийти до переселенця в той час, коли він на роботі, скласти акт про його відсутність і відправити документи на скасування довідки. Таким чином, переселенець втрапить право навіть на ті мінімальні соціальні гарантії, які передбачені за законом [8].

7 листопада 2014 р. Уряд прийняв Постанову № 595. За цією постановою здійснення соціальних виплат особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО, прийняття заяв про переведення пенсійних справ, призначення пенсій, виплату допомоги на поховання, недоотриманої пенсії від осіб, місце проживання яких зареєстровано на територіях проведення антитерористичної операції, проводиться за місцем перебування таких осіб на обліку відповідно до Порядку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509, що підтверджується довідкою, копія якої залишається в органах Пенсійного фонду України. Ця постанова значно ускладнила життя ВПО, які не можуть місяцями отримати пенсії та інші виплати через затримку

взяття на облік ВПО [6]. Хоча тут діє загальне правило щодо відповідальності уряду забезпечувати весь спектр прав і свобод ВПО порівняно з іншими категоріями осіб, однак накладання таких додаткових обмежень створює додатковий тягар щодо доступу ВПО до соціальної допомоги, таким чином порушуючи засади пропорційності та заборони дискримінації.

Особливо треба звернути увагу на дискримінацію ВПО з Автономної Республіки Крим через постанову Нацбанку № 699 від 3 листопада 2014 р., за якою кримчани визнаються нерезидентами і позбавлені можливості на рівних з іншими громадянами України користуватися банківськими послугами. Також є дискримінаційною постанова Нацбанку № 810 від 14 грудня 2014 р., яка визнає ВПО з АР Крим резидентами, але прив'язує цей факт до позначки ДМСУ у довідці ВПО про реєстрацію місця проживання. Ця постанова стала наслідком застосування і звуженого тлумачення ЗУ «Про створення вільної економічної зони “Крим” та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» від 12 серпня 2014 р. [9].

Зазначені проблеми потребують правового врегулювання, що і відбувається зараз. За численними запитами омбудсман визнав існування дискримінаційних норм у самих нормативно-правових актах. Так, «зміни, внесені до Порядку взяття на облік внутрішньо переміщених осіб Постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 р. № 79 вважаються такими, що обмежують внутрішньо переміщених осіб у реалізації їхніх прав, у тому числі права на свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні, права на соціальний захист. А також приводять до прямої дискримінації вказаної категорії осіб за ознакою місця проживання та порушують принцип рівності, передбачений ст. 24 Конституції України» [3].

Щодо проблем із відсутністю реєстрації проживання на визнаній окупованій території одним із виходів може бути включення до ч. 2 ст. 4 Закону № 1706-VII норми, за якою у випадку відсутності в особи, яка звернулася по довідку про взяття її на облік як внутрішньо переміщеної особи, зареєстрованого місця проживання, факт її проживання у певному населеному пункті на момент виникнення необхідності вимушеного переміщення міг підтверджуватися рішенням суду про встановлення факту проживання в певному місці станом на певний час [2]. Тобто згідно з частиною другою ст. 256 Цивільного процесуального кодексу України. І саме суд в разі подібних змін став би тим контрольним механізмом, який попереджував імовірні зловживання й одночасно не допускав неоднакового поводження.

Висновки. Чинне законодавство України всупереч усталеній міжнародній практиці фактично встановлює для внутрішньо переміщених осіб окремий статус, що має наслідком різницю у ставленні до них порівняно з іншими категоріями осіб, які проживають на території України. Це приводить до дискримінаційного ставлення до них і створює доволі широкі

перепони для реалізації прав і свобод ВПО. Тому сьогодні є нагальна необхідність впровадження явочного порядку реєстрації ВПО для з'ясування серед них кола осіб, які потребують реальної допомоги в житті, відшуканні роботи чи певного виду заняття, та осіб, які потребують особливого догляду та іншої соціальної допомоги. Для цього достатнім є реальне втілення дієвого Єдиного державного реєстру ВПО замість дискримінаційної процедури видачі довідок, які через

свою рестриктивну (надмірно правообмежувальну) практику перетворилося у визначення нового статусу за особами, які через незалежні від них обставини, вимушені покинути своє місце проживання. Також для того, щоб не було необґрунтованих очікувань щодо отримання допомоги як ВПО з боку біженців і шукачів притулку із третіх країн, необхідно також визначити, що захисту підлягають ВПО в межах міжнародно-визнаних державних кордонах України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Міністерство соціальної політики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/article?art_id=191761&cat_id=107177.
2. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20 листопада 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1706-18/page>.
3. Захаров Б. Права внутрішньо переміщених осіб / Б. Захаров // Українська Гельсінська спілка з прав людини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://helsinki.org.ua/prava-vnutrishno-peremishchenyh-osib-b-zaharov/>.
4. Вдосконалення національного законодавства України стосовно захисту прав людини внутрішньо переміщених осіб // Проект Ради Європи «Посилення захисту прав людини внутрішньо переміщених осіб в Україні». – К., 2016. – 165 с.
5. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання : Закон України від 11 грудня 2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1382-15>.
6. Внутрішньо переміщені особи: дискриміновані чи ні? // Офіційний сайт Рівненської обласної громадської організації «Комітет виборців України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cvu.com.ua/news/vnutrishno-peremishcheni-osobi-diskriminovani-chi-ni>.
7. Захист внутрішньо переміщених осіб: керівництво для законодавців і високопосадовців. – 2010.
8. Нові вимоги до отримання статусу переселенця // Волинська обласна громадська організація «Центр Правової Допомоги» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://legalaid.in.ua/news_12_331_Novivimogidlyaotrimannyastatusupereselentsya.html.

УДК 342.7

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ЯК ПРИНЦИП ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОСОБИ

GENDER EQUALITY AS A PRINCIPLE OF THE LEGAL STATUS OF THE PERSON

Зайка А.А.,

*аспірант кафедри конституційного права України
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

У статті розглядається правова природа гендерної рівності та гендерної рівноправності, з'ясовується співвідношення цих понять. Із позиції конституційного права досліджуються теоретико-правові основи гендерної рівності як принципу правового статусу особи, вивчається характер впливу принципу рівноправності на правовий статус особистості в умовах становлення демократичної держави і громадянського суспільства в Україні, аналізується гендерна система та гендерний порядок.

Ключові слова: правовий статус, принцип права, рівність, рівноправність, гендер, гендерна рівність, гендерний порядок, гендерна система, гендерна дискримінація.

В статье рассматривается правовая природа гендерного равенства и гендерного равноправия, изучается соотношение этих понятий. С позиции конституционного права исследуются теоретико-правовые основы гендерного равенства как принципа правового статуса личности, рассматривается характер влияния принципа равноправия на правовой статус личности в условиях становления демократического государства и гражданского общества в Украине, исследуется гендерная система и гендерный порядок.

Ключевые слова: правовой статус, принцип права, равенство, равноправие, гендер, гендерное равенство, гендерный порядок, гендерная система, гендерная дискриминация.

The article examines the legal nature of gender equality and gender equality, studies the ratio of these concepts. From a position of constitutional law it is exploring the theoretical and legal basis of gender equality as a principle of the legal status of the person, considering the nature of the influence of the principle of equality in the legal status of the person in the conditions of a democratic state and civil society in Ukraine, studying the gender system and gender order.

Key words: legal status, principle of law, equality, equity, gender, gender equality, gender order, gender system, gender discrimination.